

Factsheet Ramadan tijdens de coronacrisis

Islamitische gemeenschappen

Impact van de coronacrisis

De coronacrisis heeft een grote impact op onze samenleving. De effecten zijn overal voelbaar. Ook bij islamitische gemeenschappen. Omdat bijeenkomsten boven de 30 personen verboden zijn, vinden bijvoorbeeld de meeste diensten in moskeeën niet meer plaats. Ook zijn er vragen en zorgen van moskeebestuurders, voorgangers en individuele moslims over de Ramadan die dit jaar rond 23 april begint en rond 23 mei eindigt met 'eid ul fitr' (Suikerfeest). Er zijn vragen over de organisatie van iftars, avondgebeden (taraweeh) en het samenzijn met elkaar en familie en donaties tijdens de Ramadan. Daarnaast zijn er zorgen over (mogelijke) samenscholing van jongeren.

De Expertise- unit Sociale Stabiliteit heeft hierover gesproken met stakeholders binnen islamitische gemeenschappen. Uit deze gesprekken kwamen bruikbare tips en good practices naar voren. In deze factsheet zijn deze gebundeld.

ESS in gesprek

- De ESS heeft afgelopen weken met stakeholders vanuit gemeenten, professionals en gemeenschappen contact gehad. Er is onder andere gesproken met moslimkoepels, individuele moskeeën en sleutelfiguren.
- Uit de gesprekken blijkt dat moslimgemeenschappen de coronamaatregelen van de overheid opvolgen en implementeren.
- Moskeeën ontplooiën zelf initiatieven om de coronamaatregelen meertalig uit te leggen aan de achterban.
- De meeste moskeeën kiezen ervoor om de moskee ook tijdens de Ramadan te sluiten. Zij experimenteren met online aanbod.

- Imams verspreiden informatie aan gelovigen over hoe te handelen en samenkomsten te vermijden.
- Moskeeën doen ook handreikingen naar de samenleving door het leveren van maatschappelijke bijdragen (zie onderstaande voorbeelden).

Contact wenselijk tussen gemeenten en islamitische gemeenschappen

Uit de gesprekken met gemeenten komt naar voren dat zij graag in contact willen komen en blijven met verschillende gemeenschappen, omdat zij graag willen ondersteunen en adviseren als daar behoefte aan is.

Coronamaatregelen tijdens de Ramadan

Ook tijdens de Ramadan gelden de coronamaatregelen. Hieronder een aantal handvatten voor islamitische gemeenschappen:

- Religieuze en levensbeschouwelijke bijeenkomsten vinden bij voorkeur online plaats; ze kunnen fysiek alleen doorgang vinden met maximaal 30 personen die altijd 1,5 meter afstand van elkaar houden.
- Verbreek het vasten (iftar) zoveel mogelijk thuis, binnen het eigen huishouden.
- Ontvang zo min mogelijk bezoek (maximaal 3 bezoekers). Houd dan 1,5 meter afstand van elkaar.
- Ga niet op bezoek bij mensen van 70 jaar of ouder en mensen met een kwetsbare gezondheid.
- Ga zeker niet op bezoek als u verkoudheidsklachten hebt.
- Zie voor uitgebreide informatie: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/veelgestelde-vragen-per-onderwerp/aanpak-in-nederland>

Tips en good practices voor moskeebestuurders en/of voorgangers

Contact met de achterban

Tips

Proactieve communicatie

- Communiceer met de achterban over wat zij kunnen verwachten van de moskee tijdens de Ramadan.
- Stimuleer het blijven opvolgen van de coronamaatregelen.
- Informeer steeds over het coronavirus en deel dit via relevante websites, e-mail en WhatsApp. Doe dit waar nodig in meertalig.

Financieel

- Wees transparant over online acties met betrekking tot giften voor de moskee. Gebruik bij inzamelingen het eigen bankrekeningnummer van de moskee.
- Wees alert op Tikkieberichten via WhatsApp waarin de ontvanger niet duidelijk is. Tikkieberichten worden soms onder valse voorwendselen verstuurd.
- Kijk naar de NOW-regeling van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voor personeelskosten van imams. Mogelijk biedt deze een oplossing. Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/veelgestelde-vragen-per-onderwerp/financiele-regelingen>

Good practices

Alternatieve diensten

Diverse moskeeën in Nederland zetten alternatieve diensten op om in contact te blijven, bijvoorbeeld door:

- Het uitzenden van preken en lezingen via social media (zoals Facebook & WhatsApp)
- Het organiseren van digitale (religieuze) quizen voor jongeren

Maatschappelijke bijdrage

Moskeeën zijn bezig met het opzetten van initiatieven als:

- Het doen van boodschappen of het halen van medicijnen voor kwetsbaren.
- Het koken en aanbieden/rondbrengen van (iftar-) maaltijden aan kwetsbaren en medewerkers in vitale beroepen.
- Het leveren van een bijdrage aan de voedselbank.

Zorgen voor anderen o.a binnen de gemeenschap

Moskeeën blijven op verschillende manieren in contact met specifieke doelgroepen door:

- Periodieke belronden binnen het eigen netwerk/ de gemeenschap om te kijken of mensen niet vereenzamen.
- Aandacht te geven aan families die getroffen zijn door corona, door het versturen van kaarten of het opzetten van videocalls.
- Het inzetten van buurtvaders om jongeren aan te spreken die samenscholen.

Contact met de gemeente

- Informeer de gemeente over wat de moskee doet tijdens de Ramadan.
- Houd contact en korte lijnen met de gemeente en overleg wanneer nodig.
- Meld naar aanleiding van uw contact met kwetsbaren eventuele signalen van huiselijk geweld of verwaarlozing.
- Informeer of er zorgen zijn over de Ramadan, bijvoorbeeld over samenscholende jongeren tijdens de avonduren.
- Geef aan dat de gemeente op ieder moment in gesprek kan gaan met het moskeebestuur over vraagstukken of dilemma's die de coronamaatregelen raken.
- Wanneer u een maatschappelijk initiatief wilt opzetten kunt u ook met de gemeente bespreken welke ondersteuning er nodig is.

Vragen of meer informatie?

Heeft u vragen over deze factsheet of wilt u meer informatie, bezoek dan onze website: www.socialestabiliteit.nl.

Heeft u daarna nog steeds vragen? Neemt u dan contact op met de Expertise-unit Sociale Stabiliteit via het e-mailadres: ess@minszw.nl, of bel op werkdagen naar het telefoonnummer 070- 333 45 55. Onze adviseurs staan u graag te woord.